

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14 194

100letnica rojstva Vošnjaka, očeta našega združništva

Zadnja nedelja je bila prisrčen, ne kričav, zato pa toliko bolj iskren in veličasten praznik združne misli med nami. Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je namreč v počastitev spomina in dela našega prvega združnega borca in tvorca Mihe Vošnjaka za 100letnico njegovega rojstva priredila v Celju preprosto, a toliko bolj pomembno praznino, ki je priložila na ta nekdanj tako vroča tla zastopnike vsega jugoslovanskega združništva.

Zmaga dela in pravice

Celje! Koliko bridkih in koliko ponosnih spominov združujemo Slovenci s tem mestom! Prav Celje si je nemštvo nekdanj izbralo za tla, kjer je zabijalo stebre za stavbo svoje zmage nad slovenstvom v naše živo narodno telo. Toda, glejte! Bog ni res vselej na strani močnih bataljonov, ampak se ozre tudi na ponižane in razžaljene. In tako je usoda nam Slovincem v času, ko je bilo videti, da bomo neizbežno utonili v morju nemškega nasilja in moči, poslala klicarja, organizatorja in narodno-gospodarskega vodnika v osebi nesmrtnega — Mihe Vošnjaka. In prav v Celju, kjer nam je nemštvo hotelo zadati smrtni udarec, nam je ta resnični oče ustvaril

prvo rešilno ladjo

v obliki Zveze slovenskih posojilnic, ki jo je po dolgem in napornem delu in v neenaki borbi z narodnimi nasprotniki in malodušneži v lastnih vrstah ustanovil leta 1883. S tem in takim svojim delom je Miha Vošnjak prvi zaoral brazdo v našo najbolj pusto in najbolj zanemarjeno leđino na polju naše narodno-gospodarske osamosvojitve.

Lik Mihe Vošnjaka in kratek očrt njegovega dela smo našim čitateljem že v glavnih obrisih pokazali. Zato tu ne bomo ponavljali lepih in toplih misli, ki jih je v svojem slavnostnem govoru na proslavi izrekel doktor Milan Gorišek. Iz njegovih izvajanj naj samo ponovimo resnico, da je Miha Vošnjak tisti naš velikan, po čegar zaslugi smo Slovenci postali gospodarsko neodvisni. To priznanje je najlepši in najtrajnejši spomenik možu, ki se je vsega žrtvoval za svoj narod. Usoda sama se je oddolžila spominu tega velikega tvorca na način, o katerem ni mogel sanjati niti Vošnjak sam. V Celju, prav v hiši, ki jo je nemštvo nekoč zgradilo v naše narodno ponižanje, je zdaj slovensko in jugoslovansko združništvo slavilo spomin rojstva tistega človeka, ki je Slovincem utrdil narodno svobodo, ko jim je vztrajno kazal in gladil pot do gospodarske osamosvojitve.

Potek proslave

Predsednik Zveze slovenskih zadrug g. Ivan Pipan je ob 11. uri otvoril slavnostno zborovanje. Po uvodnih običajnostih, pozdravih in sprejetju brzojavnih pozdravov Nj. Vel. kralju in kmetijskemu ministru Stankoviću je podal besedo slavnostnemu govorniku dr. Milanu Gorišku. Ta je v okviru razmer, kakršne so vladale na slovenskih tleh sredi prejšnjega stoletja, v lepem govoru podal veličasten lik in delo — očeta slovenskega združništva Mihe Vošnjaka.

Za njim je govoril sin velikega pokojnika, bivši minister dr. Bogumil Vošnjak. Zahvalil se je vsem, ki so s svojim delom omogočili to proslavo, ter podčrtal silni razmah združništva, ki se je iz malega semena do danes razraslo v mogočno vsenarodno lipo.

V vrsti govornikov je nato proslavil delo Mihe Vošnjaka preizkušen združni bорец Miloš Štibier, ki se je udeležil proslave kot zastopnik Zveze nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev. Z njemu lastno živahnostjo in z mladeniško ognjevitostjo je pokazal tri svetle zvezde na nebu združništva: Mihajla Avramovića, očeta srbskega združništva, Miho Vošnjaka, očeta slovenskega posojilniškega združništva, in Janeza Evangelista Kreka, ki je Vošnjakove brazde na podlagi njegovega dela lahko razširil v kmetško združništvo.

Slavnostno razpoloženje so dvignili številni gostje, ki so slavili Miho Vošnjaka kot očeta slovenskega in hkrati pobornika jugoslovanskega združništva. Med njimi naj

omenimo g. Velizarja Milosavljevića kot zastopnika Glavne zveze srbskih poljedelskih zadrug v Beogradu, Bruna Stareta kot zastopnika Zveze gospodarskih zadrug iz Ljubljane, inž. Postića, zastopnika Glavne združne zveze in Zveze hrvatskih kmetijskih zadrug. Razen teh je v imenu kmetijskega ministra, bana in kmetijskega oddelka banske uprave govoril g. Podgornik, za Združno zvezo v Ljubljani pa gospod Anton Kralj.

Za njimi so govorili še mnogi drugi združni delavci in ideologi iz najrazličnejših krajev naše države. Iz vseh govorov je zvenela želja, da ob proslavi očeta slovenskega združništva postani združna misel tista vez, ki bo družila nas vse v eno samo narodno in gospodarsko voljo, vez, ki bo povezala Jugoslovane v močno in nerazdružljivo celoto.

Priznanje zaslužnim

Za zaključek proslave je bilo odlikovanih 20 najbolj zaslužnih združnih delavcev s častnimi diplomami. Med njimi so bili zastopniki najrazličnejših stanov, s čimer je prav posebej potrjen vsenarodni značaj združnega dela in združne misli. Veselilo nas je prav posebno, da je med njimi tako lepo število učiteljev, teh vzornih kulturnih pionirjev slovenske vasi.

Marsikaj, kar je nekdanj bilo nujno in vodilno, danes morda ne velja več. Vsak čas zahteva svoje, zavrže, kar mu je postalo odveč, in brezobzirno kriči po izpopolnitvi in prenovitvi. Delo velikih mož pa vzlic tem železnim zakonom razvoja ostane in obvelja. Tako je ostalo in obveljalo jedro dela Mihe Vošnjaka. Pa ne samo to! Njegovo delo nam ni samo ponos preteklosti in temelj sedanosti, ampak nam je tudi — vodnik v bodočnost. Zato se ves slovenski narod in vse jugoslovansko združništvo v pravi, resnični združni slogi pridružuje klicu:

Proslavimo Miho Vošnjaka, očeta jugoslovanskega združništva na ta način, da priborimo vstop združni misli v vsako slovensko vas, v vsako vas širom naše države in v srce vsakega poštnega Jugoslavana. To bo spomenik, ki bo edini vreden velikega imena — Mihe Vošnjaka!

Prva stopnja sporazuma

Dolgoletni spori, ki so imeli globoke vzroke ne samo v gospodarskih in socialnih vprašanjih, temveč tudi v vprašanju, dali je šteti Hrvate in Srbe za posebne narode ali en sam narod raznih imen, dobivajo s sporazumom, ki je bil sklenjen med Srbi in Hrvati, prvo rešitev, ki pa ni izčrpana, niti dokončna.

Dne 8. oktobra je bila namreč v Zagrebu in Beogradu podpisana listina, ki je vsekakor med najpomembnejšimi, kar jih je naše politično življenje od ustanovitve države pa do danes doprineslo.

Kdo je sklenil sporazum

Leto 1929 zaznamuje odkrit pričetek odstranjanja naroda iz političnega udejstvovanja. Kasneje se je sicer to spet postopno dopuščalo, a mera doseženih pravic ni nikdar dosegla načel prave demokracije.

Politične stranke so bile razpuščene. Tako je bila narodu onemogočena udeležba pri opravljanju javnih poslov, ki se je po dosedanjih izkušnjah najuspešneje uveljavljalo ravno potom pripadnosti k strankam. Dogovorile so se stranke, katere se kljub razpustu štejejo še vedno za obstoječe, ki torej niso priznavale obveznosti vsem onim aktom vrhovne državne uprave, ki so stranke razgnali. Te stranke so v Srbiji: Narodna radikalna, demokratska in zemljoradnička, v Hrvatski pa Radičeva seljačka in samostalna demokratska.

Pokret dr. Mačka predstavlja vse Hrvate; srbske stranke so se udeletovale v teku časa različno in sedaj ni znano, s kolikšno dejansko močjo razpolagajo med narodom. Vendar so prepričane, da druge tamkajšnje stranke nimajo naroda za seboj, da so torej upravičene proglasiti sebe za politične predstavnike Srbov.

Vsebina sporazuma

Objavljeni sporazum po svojem besedilu ne predstavlja celote dogovora. Saj ne prinaša načrta začasnega osnovnega zakona Jugoslavije, ki je glavni del državnega programa pogodbenikov. Sporazum ima dva dela.

Politični del ugotavlja, da je po načelih demokracije smatrati narod za vrhovni zvor vsake javne oblasti in za glavni steber sleherne državne organizacije. Zato pravi, da ustava iz leta 1931., ki je bila enostransko delo, nima moralne, npravnstvene obveznosti. S tem ni zanikana njena pravna obveznost, ki pa je tako rekoč vendarle brez pomena, ko ne temelji na načelih morala. Po načelih naravnega prava, po katerem so vsi ljudje enaki in si medsebojne odnose urejajo ne s silo, temveč po poštenju in pravici, tedaj dogovorno, jo smatrajo stranke za neobvezno. Zlasti še, ker niti ustava od leta 1921., niti ona od leta 1931. ni bila sprejeta s strani Hrvatov, temveč brez njih in proti njim.

Ko smatrajo ustavo iz leta 1931. za protivno moralnim zakonom, tudi ne priznavajo večje veljave skupščinam, ki so bile voljene po njej, niti vladam, ki se opirajo ali ne opirajo na te skupščine, ker je vse imeti za izraz enostranske volje, imenovanja, ne prostega izbiranja na podlagi narodovega zaupanja.

Takemu vladanju — ukazovanju enega vsem, tudi zoper njihovo voljo, pravijo v zgodovini: absolutizem. Zato se zahteva takojšnja, ne začasna, temveč trajna ukinitve takega načina upravljanja države, ki nima svobodnega pristanka narodovega, a ima vse obeležje samovolje.

Vsi jugoslovanski narodi, dasi žive v skupni zajednici, nimajo npravnstveno vezočih vrhovnih pravil, Ustave, ki bi jim jamčila demokratsko vladanje; zato ni zadovoljen niti srbski, niti hrvaški, niti slovenski narod. Prilike v svetu narakujejo nujno odpravo tega stanja in uvedbo takega, da bodo zadovoljni ne le vsak posameznik, temveč tudi vsi skupno.

Kako to doseči

Odpravi naj se ustava iz leta 1931. Dobi naj radomestek, ki bo imel ne samo pravno, temveč še v mnogo večji meri moralno obveznost, torej ravno ono, kar se ustavi iz l. 1931. odreka.

To bodi nov vrhovni osnovni zakon države Jugoslavije, ki vsebuje sledeče glavne točke: glede oblike, da je Jugoslavija dedna, ustavna in parlamentarna monarhija; glede kralja: da je to Peter II. iz dinastije Karadjordjevičev, ki ga zastopa namestništvo, dokler nima zadosti let; da je vlada odgovorna pred skupščino in

Dr. Vladko Maček

da brez zaupanja skupščine ni mogoče vladati; da so vsem državljanom zagotovljene politične pravice: svoboda tiska, svoboda združevanja in zborovanja ter pravica prošnje na vsa oblastva; da so jim zagotovljene državljanske pravice: osebna svoboda, svoboda gibanja, vere in vesti, nedotakljivost pisemske tajnosti.

Kdo bo izvršilec lega

V svojem programu bodoče državne politike predlaga sporazum, naj se izvedba te velike naloge poveri narodni vladi, ki bodi sestavljena iz predstavnikov vseh političnih strank, katere imajo dejansko moč v narodu. Ne pridejo torej v poštev tvorbe, ki so se skušale usidrti na podlagi ustavnih zakonov iz leta 1931. in ki vsaj po nekaterih sestavnih delih ne morejo dokazati te moči.

Ta bodoča vlada bi proglasila vrhovni zakon ter šla takoj na volitve. Volilni zakon bi moral biti pravičen, demokratičen, volitve pa povsem svobodne, tedaj najmanj tajne, toda še z zagotovitvijo, da se na noben način ne bo uveljavljalo nasilje.

Zaključne pripombe

Kralj kraljuje, narod vlada — to je bistveno jedro sporazuma teh političnih strank. Ustavo naj da skupščina, v kateri bodo vsi trije narodi in vsak z večino pristal nanjo, tako, da se prepreči možnost preglasovanja.

Sporazum je plod težkega in dolgotrajnega dela, vendar prenaša težišče vprašanj na ustavotvorno skupščino, ki bo šele dokončno rešila hrvaško vprašanje, ki je tako usodepolno vplivalo na vse naše notranje življenje. Dogovor je po svojih ciljih kolikor toliko demokratičen in

je precej opravičil pričakovanja, ki so navdajala našo javnost. Odvisno je vsekakor od drugih činitelev, če bo njegova zamisel v predlagani obliki prišla do uresničitve.

Mir in delo sta nam potrebna, in ker sporazum po dolgih trenjih zopet prinaša priliko za pomirjenje, naše nade niso ostale neizpolnjene.

In Slovenci?

Listino so podpisali le Srbi in Hrvati. Omenjajo sicer i nas. Morebiti je neurejenost političnih prilik v Sloveniji branila podpisnikom, povabiti istočasno tudi predstavnike Slovencev. Zakaj dejstvo je, da napredni element, ki bi bil povezan silno močan, v sedanjem trenutku ne predstavlja enakovrednega pogodbenika. Element, zbran v JRZ, pa ne more biti priključen, dokler se veže z nasprotniki združene opozicije. Morebiti se je hotelo dati poudarka ravno srbsko-hrvatskemu razmerju, ki je tvorilo jedro državnopravnih sporov. Ker se ti Slovencev v vsej ostrini ne tičejo, se njihov sopodpis očitno ni smatral za toliko važen, da bi ga iskali že od vsega početka.

To so le nekateri nagibi, ki jih moremo smatrati za verjetne pri podpisu sporazuma; možni so gotovo še drugi.

Eno le želimo podčrtati: dočim so Srbi in Hrvati po ogromni večini državljani velike Jugoslavije, je skoraj polovica Slovencev izven meja. Naj nikdo ne pozablja, da smo kot najmanjši največ žrtvovali in da radi tega zaslužimo polno enakopravnost. Slovenija vpije po pravici, ne varamo se, če jo sedaj z mirnejšim srcem čakamo in želimo, da bodi srbsko-hrvatski sporazum prava predpoda enotnosti zavednih slovenskih kmetov.

To, kar je s tolikšno muko vsaj provizorno doseženo na jugu, je glasen nauk nam samim.

Obveznice za likvidacijo kmetских dolgov

Oddelek državnih dolgov je izročil v sredo, dne 6. t. m. Privilegirani agrarni banki prvi paket 3odstotnih obveznic za likvidacijo kmetских dolgov v nominalni vrednosti nad 200 milijonov din. Te obveznice se izdajo na račun države kot njen delež pri odpisu kmetских dolgov. Obveznice bo PAB izročila denarnim zavodom sorazmerno njihovim terjatvam proti kmetom. S temi obveznicami bodo mogli lastniki plačati svoje davčne dolgove do leta 1932. ter vse neplačane dopolnilne takse do vključno l. 1935. po nominalni vrednosti. Na privatnem trgu pa se bodo te obveznice verjetno plačevale le po 40 do 50 din za nominalnih 100 dinarjev.

Vlagatelji, ki imajo vloge pri denarnih zavodih, ki so pod zaščito, imajo pravico, da zahtevajo od svojih zavodov določeni odstotek teh 3odstotnih obveznic.

Nove obveznice bodo najbrže kotirale tudi na naših borzah, ker so borzijanci mnenja, da je bolje, če se določa njih tečaj na borzah, kakor pa na črni borzi. Ker bo poleg tega veliko ljudi zainteresiranih na teh obveznicah, je dobro, da zlasti kmetje vedno vedo za njih pravo vrednost.

Hranilne vloge naraščajo

Hranilne vloge v naših bankah in hranilnicah so znašale v avgustu 11.690.000.000 ali 1119 milijonov več, nego ob koncu lanskega leta. V primeri z julijem so hranilne vloge narasle za 58 milijonov dinarjev. V zadnjih štirih letih je bila dosežena v avgustu rekordna višina hranilnih vlog. Ob koncu lanskega leta so znašale hranilne vloge pri Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki 2183 milijonov, letos pa 3490 milijonov. Narasle so v 8 mesecih za 307.000.000 din. To kaže, da se zopet vrača zaupanje v naše domače zavode.

Doma in drugod

Združena opozicija

je priredila po Srbiji več sestankov, na katerih je tolmačila svojim pristašem vsebino sporazuma z Zagrebom.

Cerkveni zbor

V Stari Pazovi se je vršil v nedeljo velik cerkveni zbor, ki se ga je udeležilo nad 20.000 ljudi. Na zboru je govoril zagrebški mitropolit Dositej in še dva pravoslavna škofa.

Predsednik vlade

dr. Milan Stojadinović je odpotoval v Pariz, kjer bo podpisal za nadaljnjih pet let trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Francijo.

Za čas njegove odsotnosti ga nadomešča notranji minister dr. Anton Korošec.

Sklicanje Narodne skupščine

Narodna skupščina zaključi svoje letošnje zasedanje 19. oktobra. Dne 20. oktobra pa bo otvorjeno novo zasedanje. Na prvi seji se bo volilo predsedništvo narodne skupščine in pet stalnih odborov.

Dr. Voji Janjiću v slovo

Generalno glasilo vladajočih »Samouprava« je prinesla ob priliki izključitve njihovega bivšega ljubljence narodnega poslanca in predsednika finančnega odbora narodne skupščine doktorja V. Janjića, ki so ga častili celo z imenom »odojek«, tale nazaj zavihan nos:

»Dajoč iskrenega izraza radosti, da je doktor Voja Janjić prenehal biti član naše — politične družbe, mu ob slovesu sporočamo: Putuj igumane, nimalo ne zavidamo onim, ki se danes z njim ponašajo.«

Odkritje spominske plošče

Na osnovni šoli v Domžalah je bila v nedeljo odkrita spominska plošča blagopokojnemu kralju Zedinitelju. Spominsko ploščo je odkril Narodna odbrana. Slavnostni govor je imel župnik g. Janko Barle. Svečanosti je prisostvovalo Sokolstvo, dobrovoljci, četniki, vojaki in druge nacionalne organizacije.

Volitve v Paračinu in Obrenovcu

V nedeljo so se vršile ponovne volitve za svetnike Kmetijske zbornice v Paračinu in Obrenovcu. V Obrenovcu je zmagala opozicijska lista s 26 glasovi. Izvoljen je bil Dragoslav Vojkić, ki pripada skupini zemljoradnikov. V Paračinu sta bili vloženi dve listi opozicijska in JRZ. Tik pred volitvami je bila opozicijska lista razveljavljena. Lista JRZ je dobila 19 glasov, vzdržalo pa se je 26 volilcev.

„Nergači so kakor garjeve ovce“

V nedeljo se je vršil shod JRZ v St. Janžu na Dolenjskem. Proslavljena je bila 20letnica smrti dr. Jan. E. Kreka, ki je tamkaj umrl. V St. Janžu je pribežal k svojemu prijatelju zaupniku, preganjan od tedanjih nasprotnikov jugoslovanske misli, ki jo je dr. Jan. E. Krek širil po naših krajih.

Ob priliki nedeljskega shoda je govoril tudi minister brez listnice g. dr. Miha Krek. V svojem govoru je rekel med drugim: »Oni, ki hočejo razdvajati našo skupnost, oni ki sejejo razdor, da bi želi zase koristiti, ti nergači so kakor garjeve ovce. Z nergaštvom proč iz naših vrst. Vedeti moramo, da narod milijon šlev nič ne pomeni, da pa nekaj fantov, mož, žena in deklet, ki vedo kaj hočejo, pomeni mnogo.

Z Bogom za domovino.«

Slava kralju mučeniku

Letosnjo 3. obletnico mučenške smrti kralja Aleksandra I. Zedinitelja so obhajali po vsej državi s primernimi spominskimi svečanostmi. Ljubljana se je z vso Slovenijo vred odela v črne zastave. Promet je počival in le najnujnejši obrati so poslovali. Po šolah so se vršile žalne komemoracije. Tudi vsa narodna društva, zlasti Sokol, Narodna odbrana in drugi so priredili žalne komemoracije, na katerih so govorniki proslavljali zasluge velikega kralja in ob spominu na to dragoceno žrtev našega vstajenja z udeleženci vred svečano obljubili, da jim vedno ostane najvišji zakon kraljeva oporoka: Čuvajte Jugoslavijo!

Spominske svečanosti, resna dostojanstvenost, s kakršno so se vršile, in obilna udeležba narodnih množic pričajo, da živi spomin na nesmrtnega kralja globoko v srcu vsega našega naroda. To pa nam je hkratu poročstvo, da bo narod vzlic vsem težavam in vihram znal izvesti kraljevo voljo in se tako oddolžiti njegovi veliki žrtvi.

Kakor po Sloveniji, so proslavili spomin kralja-mučenika tudi po vseh drugih delih države.

Po cerkvah vseh veroizpovedi so bile opravljene žalne službe božje in v cerkvi na Oplencu je bila ob 11. dopoldne maša zadušnica za pokojnega vladarja. Udeležili so se je Nj. Vel. kralj Peter II. s kraljico Marijo in ostalo kraljevo družino ter spremstvo.

Slava spominu kralja-mučenika! Ko želimo pokoj njegovi duši, obenem zagotavljamo, da bomo varovali sveto dediščino mlademu kralju Petru II., ki mu želimo, da bi bila njegova življenjska pot srečnejša, a prav tako slavna in uspešna, kakor je bila pot njegovega velikega očeta.

Sestanek v Mokronogu

V soboto zvečer se je vršil sestanek članov obč. organizacije JNS v Mokronogu pri Devu. Na sestanku je poročal narodni poslanec Milan Mravlje.

Delna vrnitev plač državnim uslužbencem

Kraljevska vlada je izdala pretekli teden uredbo o delni vrnitvi plač državnim uslužbencem. Vsega skupaj je namenjenih za povišanje plač 240 milijonov din. Povišanje je odrejano s 1. novembrom.

Znižana trošarina na bencin

Vlada je znižala trošarino na bencin, s čimer bodo tudi padle cene bencina. Upamo, da bo to pospešilo pri nas razvoj avtomobilizma.

Zborovanje v Novem mestu

V nedeljo dopoldne se je vršil občni zbor sreske organizacije JNS za novomeški okraj. Na zboru je poročal tov. senator Ivan Pucelj. Po njegovem govoru je bil izvoljen nov odbor sreske organizacije.

Sestanek SDS

Za prihodnjo nedeljo so sklicali samostojni demokrati v Banjaluki sestanek glavnega odbora pod predsedstvom g. Adama Pribičevića. Na sestanku bo poročal o sporazumu g. Večeslav Vilder.

Znižana obrestna mera

Hipotekarna banka je znižala obrestno mero na posojila, ki so jih prejeli v glavnem posestniki hiš v Beogradu.

Radićev spomenik so porušili

Neznani zločinci so porušili preteklo soboto v Mačah v Hrvatskem Zagorju Radićev spomenik, ki je bil komaj pred dobrim mesecem z velikimi svečanostmi odkrit.

Po vsej verjetnosti so zločin izvršili oni politični nasprotniki, ki so Radiću in Hrvatski seljački stranki zamerili priznanje na organizaciji jugoslovanskega socialnega kmetijskega pokreta in ki še danes rujejo proti takemu gibanju. To so oni izrodki, ki tako zvano hrvatsko vprašanje najbolj zaostrujejo in ki ne puste, da bi se isto kdajkoli spravilo z dnevnega reda. Prežeti s tujo klerikalno in madžaronsko idejo, jim je vsaka jugoslovanska misel najhujši sovražnik.

Prišel pa bo čas in morda prav kmalu, ko bo hrvatski kmet v duhu Radićevih seljaških idej iztrebil izrodke s svoje domačije in pričel ponovno delo na ustvarjanju velikega jugoslovanskega kmetijskega pokreta.

Plačilni sporazum s Francijo

V pravkar dovršenih pogajanjih med našo državo in Francijo je bil dosežen tudi sporazum, na podlagi katerega se ukine klirinški plačilni promet. Francija bo torej prva država, kjer bomo opustili klirinški sistem.

V bodoče se bodo plačila vršila v svobodnih devizah. Novi plačilni sporazum je izdelan po enakih principih, kakor sporazum z Anglijo. Tako bo prišla Francija v vrsto takozvanih neklirinških držav, za katere velja uvozna kontrola. Toda popolna uvozna kontrola se praktično uveljavlja samo nasproti uvozu iz onih držav, s katerimi nimamo urejeno vprašanje ravnovesja med izvozom in uvozom. V novem sporazumu s Francijo je predvideno, da se bo kontrola pričela izvajati šele tedaj, če bo naš uvoz iz Francije prekorachil 80% vrednosti našega izvoza, kar se bo ugotovilo na podlagi trgovinskih statistik obeh držav.

S tem nam je Francija priznala pravico do aktivne trgovinske bilance v višini najmanj 20% vrednosti našega izvoza. To sicer ni mnogo glede na velike finančne obveznosti, ki jih imamo v Franciji in ki jih moremo poravnati le z izvozom našega blaga. Vendar je verjetno, da bo razmerje v praksi za nas ugodnejše, vsaj za prihodnje leto, ko bomo spričo izvoza žita imeli precejšen izvoz.

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug

Po proslavi stoletnice rojstva očeta slovenskega združništva Mihe Vošnjaka se je vršil v nedeljo 10. t. m. v Celjskem domu v Celju občni zbor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani.

Občni zbor je bil prav lepo obiskan in je potekel popolnoma v duhu združne solidarnosti. Otvoril ga je predsednik Ivan Pipan, nakar je poslovno poročilo podal ravnatelj Fran Trček. Razpravljali so zlasti o najbolj skelečem vprašanju, o kmetijski zaščiti in pa o vzpostavitvi likvidnosti kreditnega trga. Omenil je tudi novi združni zakon.

Za njim je podal poročilo nadzorstva gosp. Stanko Vrhove.

Obe poročili sta bili soglasno sprejeti, takisto tudi proračun, ki je v glavnem enak lanskemu.

Pri volitvah načelstva je bila soglasno sprejeta kompromisna lista, ki jo je predlagal dr. Srečko Goljar. Tako so bili v načelstvo izvoljeni: Ivan Pipan, poslanec Milan Mravije, senator dr. Drago Marušič, dr. Leopold Boštjančič, odvetnik v Mariboru, Matija Goričar, župan in posestnik v Mozirju, dr. Milan Gorišek, odvetnik v Sv. Lenartu v Slov. goricah, Stanko Lenarčič, narodni poslanec in posestnik v Novi vasi pri Rakeku, dr. Josip Komljanec, gimnazijski ravnatelj v pokoju in posestnik v Ptujju, in dr. Josip Zdolšek, odvetnik in posestnik v Brežicah.

Pri nadomestnih volitvah je bil za predsednika izvoljen v nadzorstvo Hinko Šumer, šolski nadzornik v pok. v Ljubljani, in kot član Vilko Senica, posestnik iz Zalesa.

Po občnem zboru se je skupina udeležencev in gostov odpeljala v St. Ilj pri Velenju, da so se poklonili na grobu Mihe Vošnjaka. Lepe vence so položili na grob Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Zveza nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu in Železničarska rabavljajna zadruga v Ljubljani.

Po tej pietetni svečanosti so združniki odpotovali na svoje domove, kjer jih čaka še toliko združnega dela.

Čast pionirjem naše gospodarske in narodne osamosvojitve!

Kakor smo že spredaj omenili, so bili v nedeljo odlikovani najbolj zaslužni in najvztrajnejši naši združni delavci.

V pravi bratski slogi se tu družijo imena najrazličnejših stanov, s posebnim veseljem nas pa navdaja dejstvo, da je med njimi toliko učiteljstva. To nas utrjuje v prepričanju, da naše učiteljstvo v polnem obsegu pojmuje veličino svojega težkega in resnega poslanstva.

V priznanje svojega požrtvovalnega delovanja je Zveza slovenskih zadrug na nedeljskem slavnostnem zborovanju v Celju s posebnimi častnimi diplomami odlikovala tele neomahljive in vztrajne združne delavce: Anton Gnus, šolski ravnatelj v pokoju, Dol pri Hrastniku; Jože Goropevšek, posestnik Trbovlje; Josip Lapuh, trgovec in posestnik, Logatec; Josip Lenarčič, veleposestnik, Verd; dr. Josip Rakež, zdravnik, Smarje pri Jelšah; Janko Toman, nadučitelj v pokoju, Moravče; Viljem Tomič, posestnik, Trebnje; Matija Brezovar, šolski upravitelj in posestnik, St. Rupert na Dolenjskem; Anton Godec, učitelj v pokoju, Limbuš; Ivan Golia, posestnik, Metlika; dr. Milan Gorišek, odvetnik, Sv. Lenart v Slov. goricah; dr. Viktor Kac, zdravnik, Maribor; Alojzij Kecelj, učitelj v pokoju, Ljubljana; Ivan Košir, trgovec in posestnik, Škofja Loka; Ivan Kovačič, posestnik, Sodražica; Anton Kupčič, posestnik, Ptujška gora; Vaclav Paleček, posestnik in trgovec, Gorenja vas; Jože Pečnik, šolski upravitelj v pokoju, Brežice; Mihael Trbovc, posestnik, Radeče; Fran Zupančič, posestnik, Rakovnik.

Naj nam dovolijo, da jim ob tej priliki tudi mi izrečemo svoje čestitke v dokaz, da smo v duhu in s srcem vedno z njimi!

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zaslužka, „Kmetški list“!

Kaj se godi po svetu

Silen odmev je vzbudil nedavno po vsem svetu pomemben govor predsednika Združenih držav Roosevelta, v katerem je ta največji demokrat sedanje dobe odločno svaril pred razkranjanjem osnov naše kulture, ki se je začelo z vnašanjem »mednarodne anarhije« v svetovni razvoj.

Ceprav ni neposredno naslovil svojega govora na nobeno določeno državo, je bilo vsakomur koj jasno, da je govoril pod vtisom vojne v Španiji in na Daljnem vzhodu.

V svojem govoru je ostro obsojal države, ki imajo imperialistične težnje in z njimi povzročajo vso zmedo na svetu. Brezpravnost je danes postala že epidemična bolezen, zato je treba nastopiti proti njej kakor proti vsaki drugi epidemiji.

Brez sleherne vojne napovedi, brez slehernega opozorila in opravičila se danes pobija civilno prebivalstvo, pobijajo se žene in otroci z napadi iz zraka. V času tako zvanega miru se brez slehernega povoda in brez poprejšnjega opozorila vrše napadi podmornic na ladje. Države vodijo vojne in posegajo celo v državljanske vojne v državah, ki jim niso nikdar storile ničesar žalega. So narodi, ki zahtevajo zase vso svobodo, odrekajo pa jo istočasno drugim.

Mednarodni položaj se je tako poslabšal, da so spričo tega miroljubne države resno v skrbeh.

Sedanja doba vlade terorja in mednarodne nezakonitosti se je dejansko pričela že pred leti z neopravičljivimi vmešavanji v notranje zadeve drugih držav in z invazijami na tuja ozemlja ob očividni kršitvi obstoječih pogodb. Miroljubne države se morajo združiti, da se postavijo po

robu kršitvam pogodb in onim neodgovornim instinktom, ki izhajajo iz teh kršitev. Nevtiralnost ne pomeni izhoda iz tega položaja. Svet se mora spet povrniti k veri v dano besedo, kajti moralne osnove so za ohranitev narodov in držav prav tako potrebne kakor so potrebne za ohranitev poedincev. Nobena država se danes ne more izogniti posledicam gospodarskih in socialnih peripetij v ostalem svetu. Danes je položaj tak, da sta svoboda in varnost najmanj 90 odstotkov držav resno ogrožena po ostalih 10 odstotkih držav, ki rušijo pravice narodov in mednarodni red. Gotovo je torej, da mora teh 90 odstotkov držav najti pot, da lahko uveljavijo svojo voljo.

Svet je pravilno razumel tega velikega klicarja miru in pravičnosti. Mirno lahko rečemo, da še noben govor katerega koli državnika po vojni ni bil sprejet s toliko pozornostjo izza dobe, odkar je Wilson svetu sporočil načelo samoodločbe narodov.

Koj za tem govorom je ameriško zunanje ministrstvo s posebno izjavo obsodilo japonski napad na Kitajsko. V izjavi pravi zunanje ministrstvo med drugim:

»Načela, po katerih bi se po mnenju ameriške vlade morali urediti mednarodni odnosi, ako se zares želi ohranitev miru, bi morala obsegati predvsem: vzdržanje držav od uporabe sile ter vmešavanja v notranje zadeve drugih, ureditev vseh perečih mednarodnih problemov samo s pogajanjem in sporazumi, dočim naj bi vsi narodi spoštovali pravice drugih in strogo izpolnjevali svoje mednarodne obveznosti.«

Odmevi

teh važnih izjav so zajeli ves svet.

Italija in Nemčija sta vsaka po svoje, vendar v enakem duhu odklonili Rooseveltova človečanska načela. V velikem milanskem dnevniku je izšel članek, ki ga je baje napisal sam Mussolini. Tam je med drugim tudi tale značilna trditev:

»Vsi, ki so v sedanji dobi zastoja in reakcije v obliki kapitalizma, parlamentarne demokracije, marksizma, komunizma, liberalizma in nekakšnega nedoločnega krščanstva nasprotniki fašizma, ki predstavlja 20. stoletje, spadajo še danes v 19. stoletje, ki se ne bo nikdar več povrnilo. Fašizem bo prej ali slej zmagal na vsej črti.«

Članek se konča s trditvijo, da je bodočnost Evrope — fašistična.

Ruski letalec Levanevski, ki je med polarnim poletom izginil s svojim letalom in ga sedaj iščejo Rusi in Amerikanci. Seveda je malo upanja, da bi junaškega letalca še našli živega. Bržkone je postal žrtev — večnega ledu.

Podobno je odklonil Rooseveltove zahteve nemški tisk, Japonci pa se kot nedolžna jagnjeta

sredi prelivanja krvi

sklicujejo na neko »pravico«, ki je noben pameten človek ne more niti razumeti niti priznati. Končno pravi japonska uradna izjava sama, da »Japonska ne zahteva enakopravnosti kot svojo pravico, ker se ideja pravice na zapadu ne strinja z mnenjem o pravičnosti, kakor ga imajo orientalski narodi. Japonska zahteva svobodo gibanja za svoj presežek na prebivalstvu, katerega izseljevanje v Zedinjene države so onemogočili z nečloveškimi zakoni. Le opozicija Kitajske proti sodelovanju z Japonsko je izzvala sedanji spor.«

Temu nasproti so z velikim zadovoljstvom pozdravile Rooseveltove odločne in močate izjave.

vse demokratične države

in vsi narodi, ki jim mir ni samo puhla fraza, ampak resnična življenjska zahteva. Posebno zadovoljstvo je zavladalo v Franciji in Angliji ter v krogu vseh onih malih držav, ki jih fašizem še ni potegnil v svoj pogubni vrtinec.

Vojne vihre

divjajo medtem z nezmanjšano besnostjo dalje. V Španiji je general Franco jel mobilizirati celo že tudi žene in dekleta. Odrejena je zanje obvezna služba v pomožnih organizacijah. Mobilizacija zajema vse ženske od 17. do 35. leta. Proste so le nesposobne in one žene, katerih možje so na fronti, dalje vdove z dvema in več otroki pa žene in dekleta v državni in samoupravni službi. Franco pripravlja namreč veliko ofenzivo, s katero hoče streti zadnji odpor Baskov in Asturcev.

Vprašanje prostovoljcev

in njih odhoda iz Španije je obtičalo zaradi trmoglavega stališča Nemčije in Italije na mrtvi točki. Enako se ni prav nič zmanjšala napetost

zaradi problemov varnosti v Sredozemskem morju, ker je italijanska vlada odklonila francosko-angleško vabilo k skupni konferenci.

Podoben je položaj

na Daljnem vzhodu

in ni prav nič upanja, da bi se kmalu izboljšal. Kitajci so v obupni, a junaški obrambi predrl nasipe Rumene reke in s tem povzročili poplavo na ozemlju, ki je približno tako veliko, kakor je bila nekoč Kranjska. S tem so del japonske vojske popolnoma odrezali od ostale armade. Seveda bo to zahtevalo na obeh straneh velikanske gmotne in človeške žrtve.

Japonci so zadnji čas znova začeli napadati Sanghaj, kamor pa hiti tudi Kitajcem na pomoč velika vojska okrog 200 tisoč mož.

Po izjavi kitajskega maršala Čangkajška pomeni vojna z Japonci veliko preizkušnjo za kitajski narod in njegovo življenjsko sposobnost. Sedanja vojna zahteva od slehernega Kitajca celega moža in vso požrtvovalnost. Vojna se nedvomno ne bo končala že v nekaj mesecih, temveč bo trajala še dolgo časa.

Dvajset let

Je minilo zadnjo nedeljo izza smrti Janeza Ev. Kreka.

Velikemu združnemu delavcu so priredili na grobu spominsko svečanost, pri kateri so poveljevali govorniki Krekove zasluge za slovensko združništvo.

Nepristranskega opazovalca se je moralo kaj čudno dojmiti, da se nobeden izmed govornikov ob tej priliki ni niti z besedico spomnil Krekovega predhodnika — Mihe Vošnjaka.

Mi, ki nam je vsak velik sin enako drag, to samo ugotovljamo. Toliko bolj nas zato veseli, ko lahko ugotovimo, da so bili brez izjeme vsi govorniki na Vošnjakovih proslavi v Celju mnogo bolj dostojni in nepristranski ter so hkratu z Vošnjakovim častili tudi Krekov spomin.

Velikemu možu se klanjamo tudi mi s spoštovanjem in popolnem priznanju njegovih zaslug z željo, da bi kmalu našel vrednega naslednika.

Stavka prosvetnih delavcev

Te dni je bilo na Poljskem 60 odstotkov vseh poljskih osnovnih šol zaprtih, ker so učitelji zaradi protesta proti razpustu učiteljske zveze, v kateri je včlanjenih 53.000 učiteljev, stopili v stavko. Vlada obtožuje Zvezo poljskega učiteljstva, da je tesno sodelovala s komunisti. Zaradi stavke, ki je sledila kot reakcija, je vlada zašla v kaj neroden položaj. Pričela je groziti učiteljstvu z raznimi strogimi ukrepi, ako se takoj ne povrnejo v službo. Policija je zahtevala od 300 učiteljev, ki so odšli skupno v glavne prostore zveze, naj jih takoj zapustijo, ker pa

se je večina branila, je končno aretirala nad 200 učiteljev. Po razpustu zveze je vlada imenovala začasno vodstvo, ki naj zlasti upravlja zvezino premoženje, ki znaša okoli 10 milijonov zlotov. Učiteljska zveza je bila že dolgo vladni trn v peti, ker je znana kot liberalno-demokratska trdnjava. Časopisi ne smejo o razpustu zveze ničesar poročati.

Fašistični raj

Medtem ko oboževalci raznih fašizmov smatrajo te vrste diktature za edino rešitev, prihajajo z druge strani poročila, ki postavljajo fašizem v precej drugačno luč.

V Nemčiji je lansko leto zaradi bede napravilo samomor okrog 6500 oseb. To je žalostna bilanca, ki je ne zasenči in ne prekriči nobena še tako bučna parada.

Kmetska mladina

Pozdravljeni, borci naše vasi

V nedeljo bo podala organizirana kmetska mladina obračun svojega dela. V Ljubljani se bodo zbrali iz vseh krajev Slovenije mladi, idealni borci za dvig, napredek in porast našega podeželja, borci za pravično razdelitev vlog na razgibani pozornici življenja.

Vsakoletni občni zbor Zveze kmetijskih fantov in deklet je dogodek, ki ne more mimo nje noben javni delavec, če le količkaj z razumom posluša v bodočnost. Sile, ki se zbirajo v teh vrstah, nam dajejo slutiti zarje novih, lepših, pa tudi zlasti socialno in kulturno pravičnejših dni.

Do pred kratkim je bilo naše podeželje tako rekoč trgovski predmet, ki so z njim barantali najrazličnejši ljudje. Cena je bila sramotno nizka in vse je kazalo, da bo podeželski delovni človek ostal izkoriščen siromak, ki bo moral vzeti vsej svoji vrednosti, kljub velikim gospodarskim, kulturnim in etičnim vrednotam, katere proizvaja in s katerimi pomlaja, vzdržuje in ohranjuje ves narod. Razdvojenost podeželja, spretno medsebojno izigravanje, izkoriščanje najmanjših nasprotij s strani vseh onih, ki na vsak način hočejo živeti, mastno živeti brez dela na tuj račun, to so bile bolezenske klice, ki so grozile z uničenjem naši vasi in vsemu njemu življu. Dolga desetletja so prihajali k nam sovražni sejanci, ki so sejali seme razdora, ljuliko razdvajanja in omoličnega mraka po našem podeželju. Končno pa je narod le spregledal! Vzdrnil se je v najdražjem in v najboljšem, v svoji mladini!

Ta naša kmetska mladina je kakor svetel plamen dvignila svoj glas: »Dovolj je bilo gorja dovolj bridkosti! Mi hočemo novih dni, mi hočemo pravice mi hočemo svoj delež na soncu, ker smo mi tisti, ki s svojim delom vzdržujemo in ohranjujemo svet!«

In slovenska vas je prisluhnila temu klicu! Čez in čez je obšla mlade sile slutnja, da je to res klic bodočnosti. Z ognjem mladostne nepokvarjenosti, z vero, ki je lastna samo pošteni in plemenitim srcem, se je kmetska mladina oklenila novega duha in se jela družiti pod zelenim praporjem kmetske svobode, pod zastavo ki nam edina daje poročstvo, da se bomo iz težav in zablod današnje dobe prebili do resnične demokracije in do tistega človečanstva, po katerem je vedno žejalo ves človeški rod.

Sadovi nesebičnega dela, ki ga je kmetska mladina opravila širom našega podeželja, so že povsod vidni. Prosveta se dviga, ne morda pa pirnata in birokratska, ampak tista resnična pro-

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

sveta, ki se je človek oklene iz lastne volje. Samozavest se dviga, s samozavestjo pa tudi čut skupnosti in medsebojne povezanosti.

Prav naravno je, da mnoge sovražnike resnične svobode to delo in ta napredek boli. Kmetska mladina se seveda v svojem poletu ne bo dala ovirati. Vprav zapreke in ovire so tisto gibalno, ki ji dajejo še več vzgona in pobude, pa tudi več jeklenega odpora.

Mladim borecem želimo, da bi ob pregledovanju svojega dela na letnem občnem zboru, ob tehtanju uspehov in neuspehov črpali kar največ moči in pobud za bodočnost! Vztrajati in neustrašeno iti po začrtani poti, to bodi vsakomur najsvetejši ukaz! Vsi pa — prav prisrčno pozdravljeni!

Mlatič

Cvetke naša boljšega katoliškega dnevnika

Zgodovinski slog.

Slovenec, 9. oktobra:

»V učiteljstvo je že začel lesti tisti zoperni duh zopervanja, na katerem še danes trpimo in tako se je zgodilo, da mu je poznejši komenski učitelj Grmek z nekaj razsajajoči skušal razbiti shod, pa se mu ni posrečilo, ker je bil dr. Krek pri ljudstvu že tako v veliki veljavi, da mu noben nasprotnik ni bil kos.«

Ja, to zoperno zopervanje pa še danes dela trpljenje!

Domači zdravnik.

Slovenec, 10. oktobra:

»N. N — Lj. Nehotni nočni izlivi so redni in naravni pojavi pri zdravih ljudeh. Če so prepogosti in občutno slabeči, treba preurediti ali mehkužno ležišče ali preobilo in dražečo hrano, pokrotiti nagajivo živčevje, predvsem pa očistiti domišljijo vse poltenosti. Zoper spolno razdražljivost so v rabi tudi notranja sredstva i. t. d.«

Dalje pa:

»Isti. Nočni izlivi so vam sila mučni kot spomini in namišljene kazni za prejšnjo zdaj popolnoma opuščeno zablodo. Vse gorje tiči samo v vaši duševnosti, ki je razboljena po prevestnem mozgovanju. Če je zabloda opuščena in npravstveno opravljena, zagrnite jo takoj s plaščem pozabljenja. Zaradi telesnih nasledkov ne imejte nikakršnih skrbi, čim manje se zmenite za kakšen nevšečen pojav, tem prej se sitnost uredi dovoljno, i. t. d.«

Prvič: sumljiva je šifra N. N. Lj., drugič je mozgovrtanje nebeško in tretjič niso Slovenčevi bolniki za odmet in ne reklama, ki jo dela z njimi.

Cirkus v Litiji

Pred približno enim mesecem, sem poročal iz Posavja, da se je vršil na dan sv. Jakoba v starodavni Litiji srednje velik malomeščanski cirkus, na katerem sta bila nastopila kot rokoborca gospod Henrik in gospod Knol. Kot nepristranski, lahko rečem pravičen sodnik, sem takrat ugotovil in razsodil, da je v rokoborbi zinagal nad Henrikom gospod Knol. Moje nepristransko in kot rečeno pravično razsodbo so potrdili poleg zbranega meščanstva, tudi gospod pandur in dva navzoča padarja, ki sta pri rokoborbi nalašč za to prisostvovala. Da pa bi ne bilo le na koncu koncev kake pomanjkljivosti, sem odredil, da ugotovita oba navzoča padarja nad obema, ki sta se borila za slavo, njih zdravstveno stanje. Pri gospodu Henriku je pokazala diagnoza skoraj neverjeten rezultat: srce 227 utripov na minuto, žila za nič, kolčni mehur napet kot žakelj, glava obločena, nos deformiran, hlače kakor tudi srajca v slabem stanju; dočim je bilo pri gospodu Knolu ugotovljeno vse normalno in povoljno.

Pred nekaj dnevi, pa se je vršil v isti starodavni Litiji, čeprav na drugem mestu ponovno sličen malomeščanski cirkus, na katerem je nastopil kot glavni borbaš zopet gospod Henrik, pa ne več proti Knolu, ampak proti Gorjaneu. Cirkus se je začel, čeprav v dežju kakor prvič ob pozni nočni uri. Rezultat pretezanja in borbe, ki je trajala točno pol ure, je bila za gospoda Henrika ponovno tako porazna, da si je dal v razjarjenosti nad ponovnim porazom drugi dan za vsak ponoven slučaj spopada pri nekem svojem prijatelju, ki se bavi s sedlarsko obrtjo, tapecirati glavo; tako, da zgleda sedaj kadar inšpicira po mestu svoje podložnike kakor kak egiptovski Faraon.

Iz Osmoža

Ormoški meščani, so se obrnili name, s pismeno prošnjo, v kateri me prosijo, naj se obrnem kot ugledna osebnost na tvrdo Bata ter prosim za brezplačno poklonitev 50 parov do kolen segajočih gumastih čevljev, katere nameravajo mestni očetje razdeliti med socialno šibkejše meščane, da bodo ti lahko gazili po ormoških ulicah do kolen segajoče mlakuže.

Prosili pa so me tudi za nekaj plinskih mask. Zakaj jih bodo rabili, mi ni znano — mislim si pa, da se gre tukaj za kak navaden domač smrad, ki ga imamo dovojev v vsaki vasi, zlasti pa tam, kjer se skriva kak smrdljiv dehur.

No, kako je vendac?

Na dan z besedo! Tako je! Slovenci hočemo čisto vino. Smo tako vzgojeni, da ločimo luč od teme, dan od noči in denar od knofov.

Pa pišejo cajtenge, da je dobival imenovani mariborski podžupan g. Franjo Zebot denar od g. Petra Živkovića. Druge cajtenge so pa zopet rekly, da ni res, da bi se kaj takega moglo zgoditi med katoliškimi Slovenci. Sedaj ne vem, kaj je res. Ali je res to, kar ni res, ali ni res tisto, kar je res. Jaz kot pošten kmeti mladič hočem priti na čisto, zato se še enkrat obračam kar naravnost na g. Zebota, ki je edini merodajen, da pove kaj je res in kaj ni res.

Krompir gnije

Nekemu kmetu na Dolenjskem po imenu Urban, je začel v letošnji dolgi deževni dobi gniti krompir, tako, da je bil v skrbeh, da mu zgnije ves s krvavimi žulji pridobljen pridelek.

Ker si Urban ni vedel, kljub dolgemu posvetovanju s svojo ženo, pomagati, je šel vprašat k sosedu za nasvet, kaj naj stori. Sosed mu je svetoval kot prijatelju, naj obesi v shrambo nad krompirjem gugajočo se leterno z rdečimi šipa-

mi, še bolje pa je, če gre do gospoda Janeza Vodopivca iz Fabcev in da nekaj za vonga, pa bo po njegovem mnenju krompirju pomagalo kakor bi odrezal. Urban, dasi suh kot cerkvena miš, gre res takoj po nasvetu soseda k gospodu Janezu Vodopivcu na Fabce in naroči proti gnitju krompirja vonga.

Ko je bil od strani gospoda Janeza Vodopivca iz Fabcev vonga pošteno v seznam zapisan, je vprašal Urban gospoda Janeza Vodopivca, koliko bo vonga proti gnitju krompirja stal. Gospod Janez Vodopivec iz Fabcev malo pomisli, se prime za suho kosmato brado in pove, da stane taka reč kakor je vonga (De intentione dantis) na kredit 200, proti takojšnjemu plačilu pa samo 80 dinarjev.

Urbanu se je stemnilo v glavi — padel je v nezavest in se zgrudil kakor klada na zemljo. Ko pa je prišel po dveh debelih urah zopet k sebi, se je ozrl okrog in zastokal »bomo krompir raje pošteno prebirali, pa bo šlo brez rdeče luči in tudi brez vonga!«

Položnice

Naročniki, ki ste prejeli v zadnji in današnji številki Kmetškega lista priložene položnice, se naprošate ponovno, da poravnate v najkrajšem času zapadlo naročnino, sicer bomo neljubo primorani zamudnikom ukiniti nadaljnje pošiljanje »Kmetškega lista«.

Domači dogodki

× Po 300— din plačamo 1 kg prvovrstne angorske volne. Potrebujemo nujno 200 kg volne, kupimo jo vsako količino. Pošljite vzorec z navedbo količine na naslov: Zveza, Ljubljana, Karunova ulica 10. Vsa podrobna navodila so v knjižici: Angorski kunec, cena din 10—.

× Neznani berač je menda pred nekaj dnevi podtaknil ogenj v župnijskem gospodarskem posloju pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Pogorelo je mnogo krme in slame, v nevarnosti pa je bila vsa vas. Škoda znaša kakih 30.000 din in je le do tretjine krita z zavarovalnino.

× Po ameriškansko. V Mariboru je začel zopet delovati drzen vlomilec, ki posluje v opoldanskih urah. Pred kratkim je s ponarejenimi ključi med 12. in 2. uro vlomil v trgovino Platzer v Gosposki ulici, pobral 1160 din in brez sledu izginil.

× Lepo uspela prireditelj je bila vinska trgatelj, ki so jo v nedeljo priredili organizirani rejci malih živali v Ljubljani. Prireditelj je spretno angažiral idealni šolski upravitelj gosp. Inkret, ki je naš neumorni pobornik za napredek malega človeka. Rejci hočejo na ta način zbrati sredstev za razmah svoje organizacije, ki je poklicani faktorji vzlic njeni veliki gospodarski in socialni važnosti vse premalo upoštevajo. Obisk je bil lep, zabava prijetna, zato pa tudi upamo, da je poleg moralnega dosegla tudi gmoten uspeh. Kot ljudje dela in samopomoči to vrlim rejcem tudi iz srca privoščimo. Kmalu na svidenje!

× V Brezju pri Leskovcu je pred kratkim nastal požar v hiši posestnice Elizabete Kerinove. Ko je kuhala zajtrk, ji je ogenj švignil iz peči in se prijel lesenega stropa v kuhinji. Peč je namreč bila brez dimnika. Ker je bila streha krita s slamo, je bilo mahoma celo poslopje v ognju. Razen hiše je pogorel tudi hlev s pridelki vred in znaša skupna škoda 11 tisoč dinarjev. To je tem hujše, ker poslopji nista bili nič zavarovani.

× Zaradi nesrečne ljubezni je dala v Zagorju ondan življenju slovo Pepca Hudomalova. Pognala si je kroglo v glavo in je bila takoj mrtva. Tragično preminulo pokojnico, ki je bila blagega značaja in vredna drugačne življenjske usode, objokujejo številni znanci, ki jo bodo ohranili v toplem spominu.

× V Kaplji vasi pri Mokronogu je posestnik Cirer ob rigolanju zemlje za vinograd po naključju naletel na zanimiv in dobro ohranjen rimski grob iz prve krščanske dobe. V njem je bilo še dobro ohranjeno okostje in več drugih zanimivih predmetov: bronasti uhani, novci in kamenit kip, predstavljajoč ženo z dolgimi, po hrbtu spuščeni lasmi. Ker je na levi strani uklesana riba, znak prvega krščanstva, sklepajo, da izvira grob iz zgodnje krščanske dobe. Verjetno je, da hrani okolica še več takih starinskih zanimivosti, zato bi tudi bilo pametno, ko bi jo strokovnjaki temeljito raziskali.

× Letina za olje je letos srednja. Na vsem našem Primorju goje okrog 5 milijonov oljkovih dreves, ki dadó ob dobri letini okrog 1000 vagonov olja, letos pa ga bodo po dosedanjih izgledih pridelali le polovico, namreč okoli 500 vagonov.

× Otroka s tremi rokami je v vasi Kršljama povila kmetica Stanka Babič. Novorojenček je živel samo nekaj ur. Lahkoverneži so prepričani, da pomeni nenavadni porod izredne dogodke in kdo ve kakšno strahotno nesrečo, ki bo zedela vas.

× Bogastvo naših gozdov ne obstoji samo v lesu, ampak tudi v drugih pridelkih, med katere spada tudi malina. Letos je bilo kljub neugodnemu vremenu iz Slovenije izvoženih 23 vagonov malin, v ugodnem in toplejšem letu pa bi se ta pridelek celo podvojil. Cena je bila ugodnejša kakor prejšnja leta. Kupci so plačevali za kilogram 2 din do 250 din. Ta denar pride v roke naših najrevnejših podeželskih ljudi, za katere tako pomeni vprav malina veliko pomoč.

× Zaradi kravjega roga — v smrt. V Turpraviču je bila v rodbinski zadrugi Nikčevičevih mlada žena Leposava določena, da pazi na živino. Kakor se to večkrat zgodi, so se jele krave bosti, pri čemer si je ena zlomila rog. Krava z zlomljenim rogom pomeni v teh krajih za ugledno zadrugo veliko sramoto. To st je 25 letna Leposava gnala tako k srcu, da je raket po nesreči odšla v stajo in se obesila.

× Blizu Limbuša, 2 km proti Vrhovemu so pred kratkim našli v nekem jarku posestnico Pavlo Čehovo iz Vrhovega dola — mrtvo. Orožniki so s poizvedovanjem ugotovili, da pokojne že od polnoči 3. t. m. ni bilo več doma. Ker so razširjene govorice, da je bila Čehova zadavljena, je državno tožilstvo odredilo raztelesenje pokojničinega trupla. Komisija je nato ugotovila, da je Čehova umrla naravne smrti zaradi srčne kapi.

× V Ptujju je pred kratkim neznan vlomilec v opoldanskih urah vdrl v hišo Alojzija Brenčiča in tamkaj v trgovini s silo odprl blagajno. Odnesele je iz nje 882 din ter brez sledu izginil.

× Tragedija med bratom in sestrom. V Račah pri Mariboru je pred štirimi meseci posestnica Elizabeta Drevenškova lopnila svojega Brata Henrika Lipnika tako krepko s sekirjo po glavi, da je fant zdaj zavoljo tega umrl. Henrik je bil slaboumen ter je svojo sestro stalno nadlegoval in jo celo pretepal. Usodnega dne ji je v razdraženosti razbil vso kuhinjsko posodo, nakar je Elizabeta udarila po njem, ko je v svoji sobi zaspal. Henrik Lipnik se je zdravil v mariborski bolnici, kjer pa je sedaj končno podlegel poškodbam.

× Blizu Križevcev je neki kmet med nabiranjem gob v gozdiču našel popolnoma nago in že razpadajoče žensko truplo mlade, kvečjemu 30 let stare ženske. Komisija, ki je prišla v gozd, je ugotovila, da je pokojna pred najmanj mesecem dni postala žrtev pohotneža, ki jo je po zlorabi umoril.

× Pod vlak je skočil krojač Anton Jakš iz Hrastja v novomeškem okraju. Svojo obrt je izvrševal v Zapužah pri Ljubljani, kjer je stanoval s svojo družino. V smrt ga je brčkone pognala denarna stiska. Zapustil ni nobenega pisma o vzroku obupnega dejanja.

× **Mlada obupanka.** Te dni je 23 letna Tezija Kovačeva iz Gornje Lendave prišla na brod, da bi se prepeljala čez Muro. Nenadoma pa je dekleta skočila v vodo in utonila. Vzrok njenega obupa je ostal neznan.

× **Peroko v zaporu okrožnega sodišča** so imeli pred kratkim v Šibeniku. Crnogorec Gjoko Kovačević se je zagledal v brhko Dalmatinko Jurko Bačićevo. Dekle je graničarja Gjoka odklanjalo, končno pa jo je fant z dvema tovarišema izvabil iz hiše in jo zlorabil. Pri tem ji je pobral še 440 din denarja. Vročekrvnega Gjoka so zaprli, iz zapora pa je sporočil Jurki, da jo je še vedno voljan vzeti za ženo. Dekle je ponudbo sprejelo in tako je prišlo v kaznilnici do nenavadnega prizora — do poroke. Pri poznejši obravnavi je bil Gjoko oproščen in se zdaj nemoteno veseli medenih tednov.

× **Trgovinska pogajanja s Francijo** so po zadnjih poročilih z uspehom končana in je prišlo med našo državo in Francijo do zadovoljivega sporazuma.

× **Dvojni roparski umor** je pred kratkim razburil prebivalce Radoboja pri Varaždinu. Neznani roparski vlomilci so namreč vlomili v gostilno Janka Hribarja ter umorili njega in njegovo ženo Anko. Po groznem zločinu so iskali po hiši denar, a ga niso našli, čeprav je Hribar hranil v nekem skritem nezaklenjenem predalu 50.000 din gotovine in za kakih 400 tisoč din vrednostnih papirjev. Zločince iščejo oblasti, vendar doslej še brez uspeha.

× **Zadružni zbornik** je lepa in reprezentativna publikacija, ki jo je za 100letnico rojstva Mihe Vošnjaka izdala Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. »Zbornik« je lepo opremljen, vsebinsko zanimiv in nam prikazuje veliko delo Mihe Vošnjaka za razvoj slovenskega združništva. Prispevke so napisali Ivan Pipan, Dolfe Schauer, dr. Bogumil Vošnjak, dr. Josip Komljanec, Fran Trček in Ivo Sancin. Med drugim vsebuje ta publikacija tudi zanimive podatke o razvoju slovenskega združništva, zlasti pa zadrug, večanjnih v Zvezo slovenskih zadrug.

× **Spor med prijatelji je povzročil — smrt.** V zagrebški bolnici je nedavno umrl kmet Milan Ovčariček iz vasi Zutinca pri Krapini. Ustrelil ga je v prepiru Slavko Dolničar. Ovčariček in Dolničar sta bila nekoč dobra prijatelja, zadnje čase sta pa živela v prepiru. Včeraj sta se ponovno sprla in med preprirom je Dolničar ustrelil Ovčarička v trebuh.

× **Ljubi svojega bližnjega!** Čuden dogodek je pred kratkim razburil Maribor. Kot žrtev noža je podlegel 45 letni viničar Alojzij Hladnik iz Košakov. Ko so nesrečno žrtev spremili k večnemu počitku, je šla za njegovo krsto le njegova težko prizadeta žena. Brez duhovnika in brez cerkvenega obreda so zagrebli nesrečnikovo, bolje rečeno siromakovo truplo v zemljo. Ni nam znano, zakaj je bil pokop brez cerkvenega obreda, vema pa, da se mariborska javnost upravičeno zgraža nad tem svojevrstnim pogrebom. Ali je to prav? Ali je to v duhu nauka o ljubezni do bližnjega?

× **Preiskava rudnika cinka na Dolenjskem.** Te dni se je mudila v Cirkniku blizu Mokronoga posebna komisija pod vodstvom mineraloga prof. Janeza Žurge, ki je preiskovala kakovost množine cinkove rude na kraju, kjer se je svinčeni rudnik že pred leti izkoriščal. Preiskovalci so vzeli dele rude s seboj, da jo natančno preiščejo. Od preiskave je odvisno, ali bodo rudnik začeli ponovno izkoriščati, kar bi bilo za ondotni revni okoliš znatnega pomena.

× **Huda nesreča** se je te dni pripetila v Krasiču blizu Jastrebarskega. Zika Brebrič je prešal s svojim hlapcem grozdje. Ko sta napolnila prešo, sta sedla k mizi in med pogovorom je opazil hlapec puško na steni. Snel jo je in dejal gospodarju: »Evo, zdajle bi te lahko ubil.« Čim je izgovoril te besede, se je puška sprožila. Zadet v prsi se je gospodar mrtev zgrudil. Hlapec seveda ni vedel, da je puška nabasana. Brebrič je zapustil štiri otroke.

Ruski caristični general Abramov je sedaj vrhovni vodja v caristični komediji ruskih emigrantov. Njegov predhodnik general Miller je bil namreč ugrabljen in je izginil. Svet se pa danes seveda prav malo briga za take sale in se le čudi, da se ti ljudje ne morejo spoprijazniti z resničnostjo.

× **Dvojni roparski umor pri Krapini.** V Radoboju pri Krapini so našli umorjena gostilničarja in posestnika Janka Šlibarja in njegovo ženo Antonijo. Preiskava je pokazala, da je neznanec izvršil roparski umor. Pravijo, da je Šlibar prav te dni imel doma 20.000 din. Morilcu so baje že na sledu.

× **Iz ječe je pobegnil — v smrt kolovodja** neke vlomilske družbe. Pred kratkim ga je ramreč z njegovimi pajdaši vred ujela sarajevska policija in so morali bratci pod ključ. Kolovodja ni hotel povedati imena. Trdil je, da se piše Josip Tomić in da je po poklepu trgovski potnik. Med preiskavo je pa izjavil, da se piše Jakuš. V sredo zjutraj so ga pa našli v celici obešenega.

× **Sin je ubil očeta** v vasi Brdovačko prigorje pri Zagrebu. V samoobrambi je tam Miško Kovačič usmrtil svojega lastnega očeta Ivana. Pokojni je bil znan kot zelo vročekrven in grob mož. Svojega 18 letnega sina je pogosto prelepal. Tudi včeraj ga je prelepal in vrgel ob tla. Končno je pograbil sekiro in hotel navaliti na sina. Videč, da mu preči smrtna nevarnost je pograbil sin nož in ga zasadil očetu v prsi.

× **115 letni starec, ki ne ve, kaj je denar.** V vasi Dubravi blizu Bosanskega Novega živi 115 letni starec Marko Klek, ki še nikoli ni bil v mestu. Večino svojega dolgega življenja je preživel na planinah kot pastir. Mož sploh ne ve kaj je denar, ker je služil vedno samo za stanovanje, hrano in obleko. Zelo rad pije žganje in kadi.

× **Bojevit medved.** Kmetom v bosanskih planinah je napravil podivjan medved obilo škode. Razen njega delajo tam škodo tudi številni divji prašiči. Zato so kmetje organizirali lov na divje prašiče, ki so pred njimi bežali in naleteli na medveda. Ker jih ni bilo več, so medveda pregnali. Razkačeni kosmatinec je odhlačal v gozd, kjer je srečal Mohameda Behlula in navalil nanj. Fant je urno splezal na drevo in jel klicati na pomoč. K sreči so ga slišali kmetje in mu prihiteli na pomoč. Medved je pograbil debel kol in jel udrihati po drevesu, kjer je sedel prestrašeni fant. Da mu niso prihiteli na pomoč kmetje s sekirami, bi bila fantu najbrž predla slaba.

Ko prečitete Kmetski list, dajte ga lepo v žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani v duhu kmetškega članka. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

× **Izvirno sleparijo** je stuhal 21letni Rudolf Vanovšek iz Marenberga, ki je prodajal marenberškemu trgovcu Vrenčurju kože. Hotel je dvojno zaslužiti, kar je dosegel na ta način, da je trgovcu kradel kože, ki so se sušile pred hišo, ter mu jih je potem zopet prodajal. Na ta način je odškodoval trgovca Vrenčurja za 1600 dinarjev. Vanovška so prepeljali v mariborske sodne zapore, kjer bo lahko razmišljal o uspešnosti in neuspešnosti svoje trgovine.

× **Požar v zgodovinsko pomembni hiši.** Pred kratkim, v noči na zadnjo soboto bi bila kmalu pogorela rojstna hiša pisatelja Ivana Tavčarja v Poljanah nad Škofjo Loko. Ogenj je nastal na podstrežju in se naglo razširil. Na pomoč prihiteli gasilci so preprečili, da ni postala vsa stavba žrtev požara. Škoda je precejšnja, a je poravnana z zavarovalnico.

× **Na Golem pod Kureškem** je umrl v 71 letu starosti znan kmetski pokretaš Janez Šteblaj. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Naj mu bo lahka domača gruda. Prizadetim naše iskreno sožalje!

× **V Završju pri Dobovu** je popival v večji družbi brezposelni delavec Alojzij Bregar. Nastal je prepir in nekdo ga je z nožem sunil tako močno, da mu je preparal vso stran izpod leve pazduhe do bokov. Nesrečni fant je izgubil mnogo krvi in je silno stokal, ko so ga naložili na reševalni voz. Prepeljali so ga naglo v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je njegovo stanje zelo resno.

× **Neroden levec** je v soboto v Bodrežu pri St. Vidu pri turobnelnem po nesreči na lovu obstreljal 12letnega Jožeta Pesnika iz Bodreža. Si re so opazile dečka po obrazu in ga močno poškodovale. Ponesrečenec so odvedli v celiško bolnišnico.

× **Dva set sparijeve je oonesel.** V noči na nedeljo se je neznan tat vohotaplil v hišo Rosulnika Franca na Golem pri Vodicah, udaril snečesa Rosulnika, da ga je omamil, nato pa mu je ukradel 20.000 din, ki jih je Rosulnik prejšnji dan vzel iz Mestne hranilnice ljubljanske za popravilo hiše. Ko so ga domači prišli zjutraj zouditi, je bil še nezavesten, da so ga morali buditi z umetnim dihanjem. Orožniki so šli takoj na zasledovanje. Kakor kaže, je vlom izvršil domačin, ki je vedel, da je imel Rosulnik denar.

× **Se ena žrtev prijačevskega pretepa.** Iz Podgrada pri Završju je delavec Andrej Jakolin, ki je popival na Fužinah z več delavci. Vino jim je slopijo v glavo, beseda je dala besedo in naenkrat so si bili v lasih. Izkupil jo je Jakolin, ki ga je nekdo sunil z nožem v trebuh in ga je nevarno ranil. Tudi tega so reševalci prepeljali v bolnišnico.

× **Smrt vretena muža.** Na Pesnici je umrl ugledni posestnik in sadni trgovec Franc Svare. Blagega pokojnika smo pokopali prejšnji petek ob 14.30 izpred hiše žalosti na Pesnici k Spodnji Kungoti. Trajen mu spomin, žalujotim naše toplje sožalje!

To in ono

× **Sirasna pojuna.** Motorna barka se je prevrnila med vožnjo iz Veracruz v Villo Hermoso. Pri tem se je 15 potnikom posrečilo, da so priplavali do neke čeri in se rešili. 39 ponesrečenecv pa je postalo plen morskih volkov, ki jih je v teh krajih izredno mnogo. Tako so zveri imele strahotno pojedino.

× **Advokat proti — samemu sebi.** Kaj ne navadna obtožba je bila pred kratkim vložena pri nekem sodišču na Dunaju. Odvetnik Piar je podal ovadbo proti samemu sebi, da je svoj stranke oškodoval za okrog poldrugi milijon dinarjev. Bog ve, kaj je advokata gnalo v tako nenavadno odkritosrčnost.

× **Čebele** navadno ne lete od ulnjaka dalje kakor kakih 800 metrov. Prav redko se zgodi, da se čebela oddalji dva do 3 kilometre od panja, v enem samem primeru pa so doslej mogli ugotoviti, da je čebela letela 10 kilometrov daleč in se nato srečno vrnila domov.

■ **Koliko imajo na Grškem psovku**, to so ugovarile telefonistke v Atenah. Ko so dekleta dajale strankam željene telefonske zveze, so morale preslišati celo kopo psovok. (Tudi pri nes so telefonistke deležne podobnih »doklad«.) Dekleta so si končno začele zapisovati vse psovke in so jih zbrale točno — 10 tisoč. To edinstveno zbirko so nato telefonistke s posebnim spremnim pismom poslale poštni direkciji. Zbirka, prav za prav cela knjiga, dokazuje, da niti tako stara kultura, kakor je grška, ne obvaruje človeka pred surovostjo.

■ **Nevarna pot — za prazen nič.** Trije Lahi so pred časom iz domačega raja krenili v svet. Brez denarja in potnih listov so se poskrili med zaboje v neki vagon tovornega vlaka, ki je vozil iz Acireale v Francijo. »Slepi potniki« so imeli smolo. Vagon so nastavljeni zaplombirali, potem pa je šlo počasi in z večdnevnimi postanki na Francosko. Ko so končno na francoski obmejni postaji vagon odprli in pregledali radi carinske kontrole, so našli v njem med zaboji tri nezavestne in napol mrtve Lahe. Francozi so jih spravili k zavesti in jih nekoliko okrepčali, potem pa po odgonu poslali nazaj v milo domovino.

■ **Klobase iz mrhovine** je dajal svojim gostom gostilničar Josip Hartmann v Salzburgu. Kupoval je za mal denar najrazličnejšo mrhovino in jo podelaval v klobase. Kupčija mu je tako cvetela, da je s temi izdelki zalagal tudi več delikatesnih trgovin. Končno so oblasti vendar zavohale smrad in vtaknile oštirja, njegovo ženo in nekega zaupnega pomočnika pod ključ.

■ **Cela družina — žrtev avtomobilske nesreče.** Pred kratkim je v Novem Zelandu zdrknil v reko neki avtomobil in se popolnoma razbil. V njem so se vozili mož, žena, njuni trije otroci in dva vnuka. Vseh sedem ljudi je utonilo.

■ **Odločne arabske žene.** Angleške oblasti so pred kratkim odpeljale na neki samotni otok več arabskih voditeljev. Njih žene so sedaj v Jeruzalemu sklicale velik protestni shod, na katerem so kot govornice slovesno izjavile, da bodo nadaljevale borbo svojih pregnanih mož. Zenske so nato svečano prisegle, da ne bodo odnehale prej, dokler Arabcem ne pribore v Palestini svobodno in suvereno arabsko državo.

Zveza prostovoljnih samomorilcev

so pred kratkim ustanovili na Japonskem. To pa ni društvo ljudi, ki bi iz dolgočasje ali bojazljivosti občupali nad življenjem, temveč zbor »odličnih, idealnih rodoljubov, ki prostovoljno žrtvujejo svoje življenje v protest proti političnim in socialnim razmeram, kakršne vladajo na Japonskem.

Med vojaško stranko in parlamentom vlada namreč vedno hujša napetost. Parlament zahteva, naj se vojska ne meša v politiko, vojaška struja pa hoče doseči razpust parlamenta.

Predsednik vlade, general Hajiši, ima kaj težavno stališče. Pred kratkim je na en sam dan izvršilo v Tokiu 5 odličnih rodoljubov harakiri. Eden si je preparal trebuh pred cesarskim dvorom, ostali štirje pa na raznih drugih vidnejših krajih v mestu. Žrtvovali so se podnevi, ko so bile mestne ulice polne ljudi.

Vsa petorica je zapustila pisma, kjer vsi zagotavljajo, da so odšli iz življenja radi velikih krivic, ki jih mora trpeti japonski narod zavoljo teptanja socialnih in verskih pravic.

Poleg teh se je ubilo še osem članov društva »Hočemo umreti«, prav tako iz političnih razlogov. Pet nadaljnjih članov te sekte pa je tudi hotelo izvršiti samomor, a so jim to preprečili.

Seveda so ti pojavi v mestu samem in po vsej Japonski vzbudili veliko pozornost in mnogo vznemirjenja. Pričajo pa zgovorno, kakšna napetost je zavlada zadnje čase tudi med Japonci.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih 12 konj, 14 bikov, 160 volov, 528 krav in 28 telet; skupaj 742 komadov. Cene so bile sledeče za 1 kg žive teže: debeli voli 4'50 do 5'75 din, poldebili voli 3'75 do 5'—, plemenski voli 3'30 do 4'50, biki za klanje 3'30 do 4'50, glavne krave, debele 3'75 do 4'80, plemenske krave 3'20 do 4'—, krave za klobasarje 2'20 do 3'50, molzne krave 3'25 do 4'—, breje krave 3'— do 3'50, mlada živina 3'70 do 5'—, teleta 4'50 do 6'— din. Prodanih je bilo 446 komadov.

Važnejša radio predavanja

od 17. do 24. oktobra 1937.

Nedelja, 17. oktobra: 17.00: Vzemljenje povrtine.

Ponedeljek, 18. oktobra: 18.00: Dedovanje boleznin — 18.40: Umetnostni spomeniki.

Torek, 19. oktobra: 11.00: Po slovenskem Kočevskem — 18.40: Elektrifikacija Dravske banovine — 19.30: Nac. ura: Zgodovinski dvoboj Strossmayerja s Francem Jožefom I.

Sreda, 20. oktobra: 18.00: Pred 400 leti v Carigrad — 18.40: Davčne oprostitev in olajšave.

Petek, 22. oktobra: 18.00: Moda in obleka.

Sobota, 23. oktobra: 20.00: O zunanjih politiki.

Sejmi

17. oktobra: Ratečah, Sv. Barbari v Halozah, Pristavi, Zidanem mostu.

18. oktobra: Boh. Bistrici, Lukovici, št. Vidu pri Stični, Guštanju, Radohovi vasi, Vojniku, Apačah, Trbegovcih, Mozirju, Pod-sredi, Trbovljah.

19. oktobra: Novem mestu, Kamniku, Ormožu, Ljutomer, Ptuj, Dolnji Lendavi.

20. oktobra: Ljubljani, Tržiču, Trbovljah, Brežicah, Celju, Ptuj, Mariboru, Hrastniku-Dolu, Crenšovcih.

21. oktobra: Zireh, Črnomlju, Vrhnikih, Smihel-Stopičah, Turnišču, Sv. Petru v Sl. gor., Sevnici, Mali Nedelji, Cerkljah, Lescah, Žubni, Črni, Celju.

22. oktobra: Mariboru, Ptuj, Dramljah.

23. oktobra: Domžalah, Kamniku, Školji Loki, Tržiču, Celju, Brežicah, Hrastniku-Dolu, Mariboru, Prevaljah, Sevnici, Trbovljah, Mariji Gradu, Laškem.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'40
1 nemška marka	Din 17'45
1 avstrijski šiling	Din 8'40
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 216'20
1 češkoslovaška krona	Din 1'52
1 italijanska lira	Din 2'30
1 francoski frank	Din 1'42

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. poš. hran. št. 14.257 Brzjavni: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, žilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekatne »Illovaec, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.